

ELŐFIZETÉS ÁR
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr
 Bérmentelen levelek
 csak ismert keszektől fo-
 gadtatnak el.
 Készítők nem adhatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilatkozat minden gar-
 mondó díja 30 kr.

Z E M P L É N .

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HIRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden egyes sor után
 1 kr.
 Azonfelül bélyég 30 kr.
 Kiemelt díszbetűk s kör-
 zettel ellátott hirdetések
 nyekért termékek szerint
 minden □ centiméter
 után 3 kr számítatik.
 Állandó hirdetéseknek
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetést a „Zemplén”
 nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

26,481.

Közm. és közlek. m. kir. miniszter.

ÉRTESÍTÉS.

Táviratok feladása oly helyeken, hol távirtdahivatal nincs és csak póstahivatal van.

Azon célból, hogy oly helyeken is lehessen táviratokat feladni, hol távirtdahivatal nincs és csak póstahivatal van: *f. évi július hó 1-vel* sárgás színű, a zárt levelező lapokhoz hasonló alakú, zárható »táviratlapokat« hozok forgalomba. Ily táviratlapok kaphatók minden posta és távirtda-, illetve póstahivatalnál, nemkülönben a frankójegy-árusoknál s felhasználhatók a magyar korona területén bárhol, Európa bármely államába szóló táviratok feladásánál.

Egy ily táviratlap ára 35 kr. s avval minden ráfizetés nélkül fel lehet adni egy a magyar korona területére vagy Asztriába szóló 5 szóból álló táviratot; minden további szóért 2 kr. jár s ezeknek díját a táviratlap belső oldalán, az erre kijelölt helyen megfelelő értékű frankójegyek felragasztása által kell megfizetni.

A táviratlap mikénti használatára nézve annak külső oldalán rövid »figyelmeztetés« foglaltatik; a ki azonban bővebb tájékozást kíván, vagy ha külföldre szóló, ugyancsak, ha sürgős táviratot akar feladni, vagy a választ előre kívánja megfizetni, nemkülönben ha táviratának mikor történt kézbesítéséről kíván távirati jelentést, az felvilágosításért a postahivatalhoz fordulhat, mely azt köteles megadni.

A táviratlapra irt távirat átadható bármely póstahivatalnak, vagy bedobható a levélgyűjtő-szekrényekbe.

A postahivatal a legközelebbi távirtdahivatalig minden külön díj nélkül szállítja el a táviratlapon irt táviratot. Ha a feladó azt kívánja, hogy a táviratlap ajánlott levelek módjára szállítsassék a postán, ez esetben még külön 10 kr. értékű frankójegy ragasztandó a »táviratlap« külső oldalára, a 35 kros benyomott frankójegy mellé. A postahivatal az ily táviratok átvételéről a feladó részére rendes postai vevényt állít ki.

A távirtdahivatal a posta útján hozzá érkezett táviratlapot a távirtda kezelési szabályok szerint továbbítja, ha a távirat díja a felragasztott frankójegyek által teljesen fedezve van; sőt még

akkor is, ha a fedezetlen távirati díj 20 kr-nál nem több, de a feladó teljes címét a táviratlap megfelelő helyén feljegyezte. Ez okból a feladónak saját érdekében áll, hogy címét és lakását a legnagyobb pontossággal írja fel a táviratlapra.

A hiányzó díjak portómentes levelező lap után 10. költséggel együtt a feladótól utólagosan szedtetnek be; ugyanígy szedtetnek be a feladótól azon küldöncdíjak, a melyek a feladásnál készpénzben fizetendők meg, nemkülönben azon küldöncdíjak is, melyeknek kiegyenlítését a címzett megtagadta.

Ha azonban a távirat díjából 20 kr-nál több fedezetlen, vagy ha kevesebb is, de a feladó címét fel nem jegyezte: a távirtdahivatal a táviratlapot a feladónak, illetve a beküldő postahivatalnak visszaküldi.

Elrontott vagy a távirtdahivaltól visszaküldött táviratlapok s azokon a felragasztott, fel nem használt frankójegyek az érték 10%-ának levonása mellett ép úgy válthatók be, mint az elrontott frankójegyek.

Budapest, 1888. jun. 10.

Baross, s. k.

8946. sz.

Zemplén vármegye alispánjától.

10 fősolgabíróknak.

Köröztetés s eredmény esetén jelentéstétel végett kiadom.

S. a.-Ujhelyt, 1888. június hó 14-én.

Matolai Etele, alispán.

(Másolat.)

953/I. 88. sz. Zemplén vármegye szinnai járás solgabírói hivatala. Tekintetes alispán ur! Tisztelettel jelentem, hogy Zubna községében f. évi május 25-én egy daru szörű fehér lábu és homloku jegy nélküli 8 éves tehén Pindrak Mihály Zubna község bírája által bitangásba vétetett; miután tulajdonosa mai napig nem jelentkezett, ezen körülményt vármegyeszerte köröztetni méltóztatnék. Szinna, 1888. május hó 28-án. Mester István solgabíró. s. k.

Zemplénvármegye bizottságának S.-a.-Ujhelyt, 1888. május 25—26 án tartott közgyűléséből.

185/4891. sz. Olvastatott a m. kir. belügyminiszternek 20803. sz. a, kelt leirata, melynek kapcsán a betegség és szellemi fogyatkozás

Hol bölcsőtök rengett, ezt a kedves helyet,
Drága gyermekeim, el ne feledjétek!

Rideg a külvilág, gyakran csal a fénye,
Ritkán ad meg annyit a mennyit igére;
Boldog kit zajából hü „otthon»-ja várja,
A meleg szeretet csendes kis tanyája.
Tekintsétek mindig mintegy biztos révnek...
Hol bölcsőtök rengett, ezt a kedves helyet,
Drága gyermekeim, el ne feledjétek!

S kezdenétek pályát bár idegen tájon,
Ennél szebb vidéken, virágzóbb határon;
Elérnétek mindent, a mi után vágytok,
Boldogság környezne, kincsekkel birátok,
Csengjenek viszhangként, majd e szavak néktek:
Hol bölcsőtök rengett, ezt a kedves helyet,
Drága gyermekeim el ne feledjétek!

Szmrecsányi Paula.

A nyelvújítás jogosultsága és szükségessége.*)

— A Zemplén eredeti tárcája. —

... Licet semperque hoebit
Signatum praesente nota producere nomen.
Horatius.

Az a sok fogalmazás és meghatározás, mit nyelvészeink irodalmi harcaikban a nyelvújításról tettek s az az elvi különbség, a mely a két pártot, t. i. az orthológiát és neológiát elválasztotta:

*) Részlet a „Zemplén” 25-ik számában érintett és a s.-pataki főiskola tanári kara által 10 db aranyyal jutalmazott pályaműből, melyet betűnyi változtatás nélkül mutatunk be olvasóinknak. Szerk.

miatt munkaképtelenné vált tisztviselőkre stb. vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyva leküldi.

186/4892. sz. Ezzel kapcsolatban olvastott a nmgü belügyminiszternek 20831. sz. a kelt intézvénye, melynek kapcsán a halászat és rákászatra vonatkozó jóváhagyott szabályrendeletet leküldi.

187/4889. sz. Ezzel kapcsolatban olvastott a m. kir. belügyminiszternek 20807. sz. a kelt intézvénye, melynek kapcsán a regale kötelezett italmérésekre vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyva leküldi.

188/4898. sz. Ezzel kapcsolatban olvastott a m. kir. belügyminiszternek 20806. sz. a kelt intézvénye, melynek kapcsán a gőzkazánokra vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyva leküldi.

189/4888. sz. Ezzel kapcsolatban olvastott a m. kir. belügyminiszternek 20780. sz. a kelt intézvénye, melylyel a kivándorlásra vonatkozó jóváhagyott szabályrendeletet leküldi.

184/5220 sz. Olvastott a m. kir. belügyminiszternek 20779. sz. a kelt intézvénye, amelynek kapcsán a kör és községi orvosokra vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyva leküldetett.

Erről a »Zemplén« hivatalos lap után a közönség és tisztviselők azzal értesítettek, hogy a jóváhagyott szabályrendeletek a vármegye irattárában betekintethetők.

Addig pedig, a mig a jóváhagyott szabályrendeletek a még függőben levőkkel együttesen kinyomattatnának, irattárba helyezetteti rendelkeznek.

Kmf.

Jegyzette és kiadta: *Viczmány Ödön,*
főjegyző.

238. rend. 1888.

Hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi m. kir. csendőrség f. évi június hó 29-én S.-a.-Ujhely és Csörgő községek közötti utvonalon, egy kosárban kisebb szatócs üzleti árukat talált, melyek igazolt tulajdonosa által, a tárgyak pontos leírása után, a s.-a.-ujhelyi járás főszolgabírói hivatalában, bármikor átvehetők.

S.-a.-Ujhely, 1888. június 30.

Somossy Imre, tb. szbiró.

még mai nap is érdekessé teszi a kérdést: vajjon szükséges és jogosult volt-e a nyelvújítás?

Sok a bizonyosság, számos az ok, mely nyelvújítóink mellett szól s munkásságukra ráúti a szentesítés pecsétjét!

Ha végig tekintünk a természetben, ott mindenfelé működést, életet látunk, csak a temetőben uralg a nyugalom. Mi a világban mindennek a célja? A fejlődés! A tavasszal kikelt virág élte minden szakaszán fejlődik, erősödik... Az embernek is a fejlődés a célja. Felruházta, ez által magához hasonlóvá tette Isten az embert az okossággal s egy célt tűzött elébe, a fejlődést, hogy őt mindinkább megközelítse, mit pedig munka nélkül el nem érhet. Küzdenie, fáradnia kell s e munka eredményének elérésében fő eszköze valami tett végrehajtására, vagy fejletlen, gyenge az: a kitűzött célt el nem érhetjük. A nyelvnek tehát, mint eszköznek, ha művelődni akarunk, magának is fejlettnak kell lenni, azt képezni, műveltségünkhöz idomítani legfőbb kötelességünk. Az a nemzet, mely nyelvét, multja képét s jövőjének alapját nem műveli, lemond fejlődéséről, bünös önfeledtsége által halálitétét írja alá s elvégre is elvész, megsemmisül nyelvvel együtt. Ha a nyelvújítás nem egyéb, mint a nyelv művelésnek egy magasabb, eszményibb foka, hol élet, munkásság van egyszerre a nyelv minden alkotó részében, tehát nyelvfejlesztés: úgy az a fejlődés törvényének megfelelőleg *jogosult*.

De szükséges és jogosulttá teszi azt továbbá azon viszony, mely a nyelv és nemzetiség között van.

T Á R C A .

Gyermekeimhez.

Vidám gyermekkorok tündéri világa,
Melynek nincsen buja, melynek nincsen árnya,
Öröme mint vágya ártatlan és tiszta,
'S homálytalan fényben tükröződik vissza.
Bevése a szívbe sok édes emléket...
Hol bölcsőtök rengett, ezt a' kedves helyet,
Drága gyermekeim, el ne feledjétek!

Játszatok futkosva, dalolva; csak rajta!
Szilaj kedveteket semmi ne zavarja;
Szabad rétek, mezők virágait szedve,
Szines pillangókkal keljétek versenyre;
Ne tudjátok ti még, hogy komoly az élet...
Hol bölcsőtök rengett, ezt a kedves helyet,
Drága gyermekeim, el ne feledjétek,

Föl, föl a hintára, repüljön a labda,
Bujósdira hi fel bokrok rejtett alja;
E háznak környéke, e tájnak viránya
Előttetek minden kellemét kitarja.
Mintha mosolyogna nyájasan felétek...
Hol bölcsőtök rengett, ezt a kedves helyet,
Drága gyermekeim, el ne feledjétek!

Nap nap után mulik, gyors az idő szárnya,
Az évekkel nő majd sziveitek vágya,
Eltűnnek a játszi, mesés, tündér álmok:
A komoly valóval midőn szembe szálltok,
S az élet göröngyös útjára kiléptek.

Mai számunkhoz fél ív melléklet van csatolva.

Valamely eszme életrevalóságát sohasem szabad abból megítélni, hogy az illető közönség lelkesedéssel avagy hidegen fogadta annak megpendítését. A tapasztalat mutatja, hogy a lelkesedés gyakran fellebogó szalmatűz volt, mely a mily hirtelen keletkezett, oly gyorsan el is aludt. Ellenben sok példát tudnánk arra is felhozni, hogy a közönség csak hosszú nógatás után volt rávehető valamely üdvös eszme életbeléptetésére, de végre mégis csak rá fanyalodott.

E tapasztalat bátorít fel, hogy felelevenítsem a mult évben e helyen megpendített eszmét és hiszem, hogy a hazafias zsidó közönség előbb-utóbb teljesíteni fogja azt, amit tőlük oly sokszor jogosan követeltek, hogy t. i. *öszöntődíjat létesítsenek a gimnáziumi tanulólag részére.*

Egy időben, nem is olyan régen, szél-tében-hosszában azt hangoztatták, hogy a zsidók is állítsanak fel saját költségükön legalább egy gimnáziumot az országban. S ha meggondoljuk, hogy minden felekezet, még az is, mely sokkal csekélyebb számmal van hazánkban képviselve, fentart több középiskolát: bizonyára nem utasíthatjuk vissza mint teljesen jogtalant e követelést. De az hozatott fel, hogy a zsidók nem akarnak oly középiskolát felállítani, mely határozott felekezeti színezettel bírjon és egyéb akadályozó körülményeket is tekintetbe vévén, a zsidó gimnázium létesítésének terve egyelőre teljesen elejtett. Minthogy azonban lehetséges, kötelessége volna a hazafias zsidóságnak, és szívesen tekintjük az egészet olyannak, más módon megmutatni, hogy szívükön hordják amaz iskolák ügyét, melyekben gyermekeik műveltségüket és többé-kevésbé kiképzetésüket nyerik.

Ha az évi értesítőket megnézzük, szinte restelkedve kell látnunk, hogy a könyvtárt szaporítók névsorában alig elvétve akadunk egy-egy zsidóra, az ösztöntődíjat adományozók közül pedig egyre sem. Ezen sürgősen kellene segíteni és meg lehet ezt tenni nagyobb nehézségek nélkül is. Az eszmét fel kell karolni és megmutatni, hogy hazánk közoktatásának ügyét ők is lehetőleg előmozdítani törekcsenek.

Ki kell jelentenem, hogy nem tekintem ezt hazafiságuk kriteriumának, de mindenestre oly hazafias ténynek, melyet a szükség javasol, a kötelesség parancsol és melylyel sok mende-mondának véget vethetnének. Nem egyeseknek kötelessége ez és nem is jöhet itt tekintetbe, vajjon ortodoks

Mint a lélek és a test, oly szoros viszonyban áll egymással a nyelv és nemzetiség, egyik lételének alapja a másik. Ha a nemzetiség érzete meggyengül, ha az idegen hatások elől azt, ha szabad nyilvánulásában gátolva van: a nyelv megéri azt, erejéből veszít, beteggé lesz. Ha a nemzet nyelve fejlődésében megáll, ha a korszellem tulhaladja azt, ha az érzelmeknek, gondolatoknak nem hű kifejezője, ez által céljának meg nem felel: a közérzelmek föl nem frissíti, a nemzeti művelődést elő nem mozdíthatja, sőt azt meggátolja s a fejlődés előbbi vívmányait is megsemmisíti. E szoros viszonyoknak beszélt példája nemzeti s társadalmi állapotunk Maria Theresia s József korában, midőn a nemzeti érzület mintegy kifáradva szunnyadt s mi azt felköltötte volna: a Musa hallgatott. A mely nemzet nyelvében van megtámadva, az, ha e csapást elkerülni nem tudja, gyorsabban kivész a nemzetek sorából, mint háboru által. A háboru, járvány az emberek között pusztítást tesz ugyan, kisebbiti a nemzet létszámát, de a nemzeti érzelmek nem gyengíti meg, sőt erősíti azt. Az ilyen csapást egy nemzet, egy életerős nép mihamar helyre hozza, kiheveri; de ha nyelvében, éltető erejében támadják meg, azt, ha eltudja is háritani, megéri s ha a támadás ellen küzdeni nem tud, elvész, eltűnik észrevétlenül, nyoma csak a történelemben marad fel. Meghal a nélkül, hogy tudná miért! Hova lettek a kunok? Hajdan ők is nemzet voltak! Lemondtak nyelvükről, lemondtak lételükről is! Az ó kor számos népe hova lett? Egy egész nemzet, mint egyének egyesülete csak nem halhatott el egyszerre? Lemondott nyelvről, le-

vagy statuszkvó hitsorsosok tegyenek eleget e követelménynek; mert a hol ugyszólván felekezeti becsületről van szó: ott mindenkinek egyaránt kell sietni a jó ügy oltalmára.

Minthogy pedig egyesek jótékonyasága, különösen utóbbi időkben gyakrabban lett igénybe véve és egy újabb megterheletés rájuk nézve legalább is kellemetlen volna; tekintetbe vévén azt is, hogy ha csak egyesek tennék magukéva az eszme életbeléptetését, hiányoznák a kellő garancia, hogy az intézmény állandó maradjon: oly módhozott kell fordulni, mely elhárítsa mindakét nehézséget. Szerény nézetem szerint tehát a hitközségeknek kell az ügyet felkarolni és rendes évi költségvetésükbe e célra új hitelösszeget kellene felvenniök, mely módon az eszme kivitele sokkal impozánsabb külsőt nyerne és egyesek még sem terheltetnének meg. Ha így minden esztendőben bizonyos összeg bocsáttatnék a gimnázium igazgatóságának rendelkezésére, hogy szegénysorsu jobb tanulók között szétosztassék, bizton számíthatnának arra, hogy az igazgatóság teljesen méltányos lenne az összeg szétosztásában, hogy zsidófiuk is részesüljenek ösztöntődíjban, kik eddig ilyent alapítvány hiánya miatt nem élvezhettek.

Az ujhelyi hitközségek példáját bizonyára sokan követnék hazánkban és ily módon a középiskolák iránti érzéküknek sokkal célszerűbben adnának kifejezést, mintha egyetlen gimnáziumot állítanának fel.

Ne gondolják, hogy az áldozat oly nagy, melyet tőlük követelnek. Csak emlékezzenek arra, hogy félszáz évvel ezelőtt élt egy egyszerű, de nemes gondolkodásu zsidó ember, ki egymaga létrehozott egy népiskolát, mely e férfiú emlékét örökre fenn fogja tartani. A hazai zsidóság kulturtörökvéseinek első monumentális bizonyítéka volt az ujhelyi Käszenbaum-féle iskolának megalapítása, melynek félszázados fennállását méltán ünnepelhetik az ujhelyi zsidók és higgyék el, hogy a dicső alapító emléke iránti tiszteletüket és hálájukat nem dokumentálhatnak jobban, mintha példája után indulva anyagi erejükhez mérten meghoznák a közoktatás oltárára ők is áldozatukat. **M—sz.**

Vármegyei ügyek.

A közm. és közlek. miniszter vármegyének alispánjának felterjesztése következtében a Latorca és Bodrog-folyók mentén épített társulati védőművek műszaki vizsgálatával *Malina Gyula* műszaki tanácsost bizta meg, s egyidejűleg, a

mondott nemzeti lételéről is! A nemzet életfájához van támasztva a fejsze, ha azt nyelvében támadják meg. Kidül a fa a csapások alatt hirtelen! De nem csak kívülről jöhet a veszély! Támadhat a baj belől a nemzet körében is, ha az elteledezik nyelvről s annak művelésére mitsem tesz. A baj lassan, de biztosan ö! Ha ily szoros a viszony, mely a nemzetiség s a nyelv között van: *nemzeti létünk fentartása végett is szükséges és jogosult volt a nyelvújítás.*

Szükségessé tette ezt továbbá az az állapot, melyben nyelvünk a XVIII. sz. 3 első negyedében volt.

A nemzetiség elseledése, tespedése, nyelvünköt oly állapotba juttatta, melyen az öntudatos művelődést elérni lehetetlen volt. Olyan volt ez az állapot, hogy Kollár Ádám 1763 ban már remeg, hogy nyelvünk úgy meg fog semmisülni, mint a kunoké s Herder is elkölgetőnek hirdette a magyar nyelv enyészését, József császár pedig annak eltörlésére rendeltében a lépést megtette. „Egy holt nyelvnek a használata — mondá ő — minő a latiné, eléggé bizonyítja, hogy a nemzet a felvilágosodás bizonyos fokát még el nem érte, mintegy hallgatva tanusítván, *hogy vagy nincs a nemzetnek saját nyelve, vagy azon a polgárok irni és olvasni nem tudnak s csak a latin tanulmányokban jártas tudósok képesek gondolataikat írásba foglalni.*» A császár nyilatkozatában sok igaz (de nem minden) volt s fényes világot vet az akkori nyelvállapotra! A XVIII. sz. első felében a fejlődés megakadt, művelődésünk meg volt dermedve. Mély csend honolt a magyar Parnassuson,

nevezett folyók árvizei által állandóan veszélyeztetett községek helyzetének a vármegye törvényhatósági képviselőinek közbenjöttével leendő megvizsgálására és a vizsgálat eredményéhez képest arról, hogy mely községek vannak állandóan veszélynek kitéve és hogy valóban fenforog-e annak szüksége, hogy ezen községek áttelepíttessenek, vagy pedig kitelepítés nélkül is biztosíthatók lennének és hogy ez utóbbi esetben minő védőművekre lenne szükség: a helyszíni vizsgálat, illetőleg tárgyalás után véleményes jelentésének bemutatására utasította. (Értesülésünk szerint a helyszíni szemle az Ujhelytől északra eső községekben jul. 7-én, a déli irányban fekvő községekben pedig jul. 8-án fog megtartatni. Szerk.)

A ránk bánszakai vármegyei ut post tantos labores teljesen kiépiült s a közlekedésnek által adatott. Így mindazok, a kik különösen a felső járásokból akár a ránti fürdőbe, akár Kassára akarnak utazni, ezen új utat vehetik igénybe.

Hírek a nagyvilágból.

II. Vilmos német császár az európai nemzetek által nagy érdeklődéssel várt trón-beszédét a birodalmi gyűlésen mult hó 25-én mondotta el. A trón-beszédből, melyet a békesség szelleme leng át, idézzük a következőket: „... Eltökélt szándékom, mint császárnak és királynak, hogy ugyanazon az uton haladjak, melyen megboldogult nagyatyám szövetségeseinek bizalmát és a német nép szeretetét, valamint a külföld jóakaró elismerését kivívtam... A külpolitika tekintetében el vagyok tökélyre, hogy amennyire tőlem telik, mindenkivel békében maradjak... hacsak a háborut a birodalom, vagy annak szövetségesei ellen intézett támadással reánk nem erőszakolják... Szövetségünk Ausztria-Magyarországgal általánosan ismeretes. Német hűséggel ragaszkodom hozzá... mert e védelmi szövetségben alapját látom az európai egyensulynak...» Ezen kívül a trónbeszéd élénken foglalkozott az Oroszországot iránt táplált személyes barátsággal s a német és orosz nemzet között már száz éven át fenálló békés viszonyokkal. A trónbeszédet többször élénk helyeslés szakította meg. A trónbeszéd elmondása után II. Vilmos kezét fogott Bismarck kancellárral mire ez a császár kezét megcsókolta. A császár kíséretében ott voltak a német-szövetkezet királyai, nagyhercegei és a fejedelmek is.

Császár találkozás. Híre jár, hogy *I. Ferenc József* császár- király II. Vilmos német-császárral őszkor találkozni fog. A találkozás helyéül Bécs volna kijelölve.

Párisi hírek. A jul. 14-iki nemzeti ünnep alkalmával három emlékszóbot fognak leleplezni Párisban. Az első *Gambetta* tiszteletére emeltetett. A második *Etienne Marcel*, Páris egykori híres polgármesterének van szánva, ki a középkorban hősiiesen védelmezte a polgár-elem jogait a királyság tulkapásai ellen. A harmadik szóbot *Bobillot* altiszt dicsőítésére emelték, ki a tonkini hadjáratban bámulatos vitézi tettek során mult ki. A francia nemzet, jegyzi meg a „Párisi Magyar Értesítő”, egyaránt hálás minden fia iránt.

Hírek az országból.

II. Vilmos német császárt *Öfelsége* a király a kassai házi ezred tulajdonosává nevezte ki.

„Elnémult a szittya dal, Balassa
Bús kedélyvel már nem énekel,
Nincs ki a nép hőseit sirassa,
Zrínyi lantja szótlan vesztegel,
Nemzet és nyelv míg így hervadnak,
Készül a sir Árpád hős fájának.»

E hallgatás a nyelvet paragon hagyta s midőn a felébredés 1772-ben megtörtént, a munka és fáradság nem lehetett arányos az eredmény-nyel! Volt még nyelvünk, megvolt még a magyar nyelv, de nem olyan, hogy azon magas eszméket lehetett volna kifejezni! Lelketlen, alakjára nézve kevert, zavaros, dagályos nyelvünk úgy tűnik fel, mint egy elhagyott kert, hol a szép virágot burján, gaz borítja be s öleli el. A renaissance kora nálunk most (1772) köszöntött be igazán, a százados mulasztást vissza akarták pótolni hirtelen. Tenni akartak s munkájukban a nyelv akadályul szolgált. Fel, fel a művelt európai államok sorába, a magyar népnek ott a helye, mutassuk meg, hogy »él magyar, áll Buda még!« Tollat ragadnak, de írásuk szegény, a gondolat elvész a betűkben, az eszme ellaposodik a nyelvben, nincs élénksége, nincs ereje nyelvünknek. Teleki s Szilágyi fordításában sir az eredeti szöveg a magyar nyelvben. Érezte az író, hogy nem jól ir, de másként nem tudott, mert nem lehetett s a gondolatok kifejezésére kénytelen volt idegen szót használni. Tudtak írni magyarul, hiszen éppen a nyelvnek érdekében küzdöttek, de maga a nyelv volt olyan, hogy őket helyesen írni nem engedte. *Nyelvünk e szomorú állapota szükségessé tette a nyelvújítást.*

Szathmáry József.

(Vége köv.)

Folytatás a mellékleten.

fordulnom kellett elégtételért nevezettnek a táncvizsgán goromba viseletéért, mert a pénztárt kikerülve részeg fővel mellékajton jutott a terembe, hol illemes felszólítás dacára tovább is gorombáskodott és bár az ezután már duplán is felajánlott belépti díjat visszautasítottam, majdnem a vizsga végéig a teremben maradt.

Nincs szándékom, sem szükségem ily emberrel hirlapilag polemizálni, mert ki engem és 15 éven át itteni sikeres működésemet ismeri, nem fog köztem és közte párhuzamot huzni, annál kevésbé lehet vele, ki nem állja ittan egy táncvizsgára betolakodni, illemről beszélni.

S. a. Ujhely, 1888. jun. 28.

Révész Imre,
táncitanító.

**MATTONI FÉLE BUDAI
KESERŰVIZ**

T8bb

kiállításon jutalmat nyert.

Kapható minden gyógyszerár és ásványvíz kereskedésben.

MATTONI és WILLE
BUDAPESTEN.

Szerkesztőségi posta.

B. J. urnak *L-izsép*. Kérjük jövőre is becses közreműködését.

K. S. urnak *Helyben*. Jövő számunk hozni fogja. Szives üdvözlét!

... k ... t kisasszonynak. Ha a nagy-magyar Alföldet szép leírásban óhajtja élvezni, szerezze meg *Arany János* "Toldi" c. elbeszélését.

A *penna-háború* írójának: a ténta-tengeren már sokan hajótörést szenvedtek. Ön is.

K-r I-c és R-sz I-e urnaknak. Hben. Nyilattéri ügyükben a szóváltást ezennel befejeztnek tekintjük.

K. P. urnak. B.-Zsádány. Meghívását köszönettel fogadjuk.

Felelős szerkesztő:

HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: **DONGÓ GY. GÉZA.**

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ**

H I R D E T M É N Y E K.

FAIRBANKS-MÉRLEGEK

az egész világon a legtekélyesebbnek elismert mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százas rendszerűek, rendkívül érzékenyek és tolosulylyal vannak ellátva.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva az összes világhiállításokon az első díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.

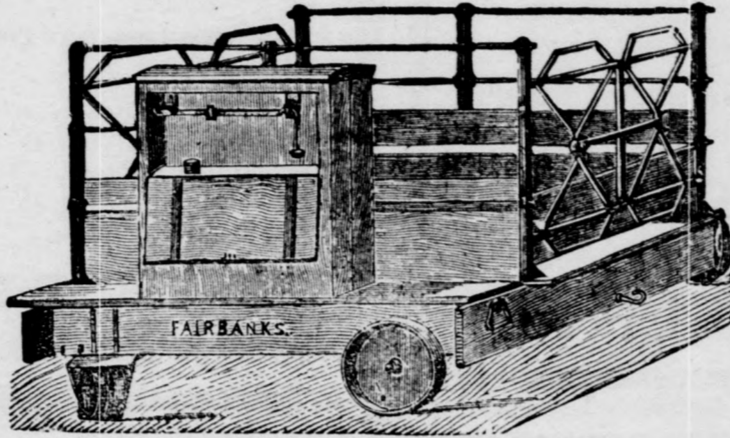
A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított tizedes mérlegek áránál nem magasabbak — a hitelesítés, csomagolás és vasutára való feladás költségei befoglaltatnak. Gazdasági szekér- és zsák-mérlegeink, valamint marhamérlegeink a legkedveltebb mérleg-szerkezetek.

Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.

Czim: *Oszt.-magyar Fairbanks-társaság mérleg- és gépgyára John Block vezérigazgató* 12—24

BUDAPEST, Andrásy-ut 23.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda. Gyár: *Ujpest — K.-Mogyer.*

Tk. 891/1888. sz.

Árverési hirdetmény.

A gálszécsi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Gádas Jánosné sz. Karaf Anna végrehajtónak Matyi Mihály végrehajtást szenvedő elleni 400 forint tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a varanói kir. jbiróság területén lévő Bácska községben fekvő a bászkaí 80. sz. tjkvben A. I. 1—11. + sor 119. 173. 213. 250. 271. 285. 299. 310. 387. 450. 1938. és 463. hrsz. alatt felvett 2/3-ad volt urbéres telket képező ház bel- és külingatlanokból Matyi Mihály nevében álló tele részre, vagyis 1/3-ad volt urbéres telket képező bel- és külingatlanokra 400 forint kiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanság az 1888. évi július hó 4-ik napján d. e. 10 órakor Bácskán a község birája házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanság becsárának 10% -át, vagyis negyven forintot készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy miniszter. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Gálszécsen, a kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál, 1888. ápril hó 8-án.

Roskovits, kir. aljbiró.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelmezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerkesztés vérviz összetétel-le, kevés szabad, de gazdag, főleg kötött szén-sav-tartalma kiváló hatásának bizonyult különösen **tüdőbántalmaknál** a hol a szabadszén-sav csekélyebb jelenléte megóvja a betegét a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a felig kötött szén-sav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testére be való gyors és bizo os felvételét okozli. Ezen tulajdonságának köszönhető a Margit-forrás azon kiváló előnye is, hogy a hol szabadszén-savtartalomában erősebb ásvány-vizek, mint a **seltersi-gleichenbergi, tüdőbajokbau, különösen tüdővérzések-nél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfbán**, a Margit-víz otthonosává vált. — Orvosi tekintélyeink Budapestben: **Dr. Korányi, Dr. Gebhárdt, Dr. Navrátil, Dr. Poór, Dr. Kétly, Dr. Barbás;** Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek** s b. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóviz

präservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb **Triest-Fiumében** **KOLERA** megbetegedés ellen a

„MARGIT“ borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárolagos főraktár **ÉDESKUTY L.** m. kir. és szerb k. udv. ásvány-víz szállítónál, Budapest.

Ugyisintén kapható minden gyógyszerárban, fúszkereskedésben és vendéglőkben.

Tk. 1619. sz. 1888.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. jbiróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Stern Simon végrehajtónak Csernai Borbála férj. Kiss Istvánné és társ. mint néhai Csernai András örökösei végrehajtást szenvedettek elleni 95 ft 80 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. jbiróság területén lévő Szerencs község határában fekvő a szerencsi 647. sz. tjkvben 352. hrajzi 93. ö. i. valamint 353. h. r. sz. alatt Csernai Borbála férj. Kiss Istvánné, továbbá kk. Csernai József és Csernai Rozália tulajdonál felvett ingatlanra 400 ft becs- és kikiáltási árban, továbbá a szerencsi 924. sz. tjkvben 1105. hr. sz. alatt ugyanazok tulajdonál felvett, az előhegyen lévő szőlőből néh. atyjuk Csernai András után örökölt fele részbeni birtoklétéségre 125 ftban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi július hó 26-ik napján délelött 9 órakor ezen bíróság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adani.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságnál Szerencsen, 1888. május 5-én.

Kiss György,
kir. jbiró.

Egy pár magyar állami gépgyárban készült cséplőgép teljes felsszereléssel és a cséplési vállalattal együtt, szabad kézből Király-Helmeczen a gőzmalom tulajdonosnál eladó.

Hirdetmény.

Tőke-Terebesen f. évi július II-én országos marha- és lóvásár, s minden héten szerdán heti vásár tartatik.

COGNAC
ŰZUBA-DUROZIER & CO
FRANCZIA COGNACGYÁR
PROMONTOR

A vegytani müintézet

(Laboratorium) által megvizsgáltván, francia cognakkal egyenértékűnek és orvosi célokul ajánlatosnak találtatott.

Egyedüli főraktár:

DEUTSCH JÓZSEF FIA

kereskedése,

S.-A.-UJHELYBEN.

5—10

Egy jó házból való 3—4 gymnáziumot végzett fiu előnyös föltételek mellett czukrászdámban tanonczul fölvétetik.

Wihs Keresztély.

Háziasszonyaink figyelmébe!

A magyar ipar életrealóságát

leginkább az bizonyítja, hogy oly elősmert jószágú termékeket képes létrehozni, mint a 20—20 milyen a

LENCK-KÁVÉ

mely illat és az alkatrészek kifogástalan minősége tekintetében felülmúlja az összes eddig ismert kávépótlékokat s nem drágább, mint a legjobb külföldi pótkávék.

A **LENCK-kávé** kapható minden fúszkereskedésben s ahol még nem volna, vagy a készlet elfogyott volna, a t. közönség követelje mint **magyar gyártmányt**

Sátoralja-Ujhelyre és környékére nézve a gyár képviselője **Lichtenegger R.** ur Kassán.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy folyó évi szeptember hó 1-én a belföldi szeszadó- és behozatali vám-tariffa minden szesz italra a mely külföldről jön — u. m. jamaicai rum, francia cognac és liqueurök — jóval emelkedni fog, minek következtében nevezett italok tetemesen megrágulnak.

Értesitem tehát a n. é. közönséget, hogy e cikkekbeni szükségleteiket hosszabb időre a jelenlegi olcsó árak mellett még nálam fedezhetik.

Nagy raktárt tartok kiváló finom különlegességekben, u. m.

Kiváló finom jamaicai rum.

Valódi francia Cognac.

Gr. Keglevich István promontori Cognac.

Czuba Durozier és Társa promont. Cognac.

Kitünő szirmiai ó szilvórium.

Nagy raktárt tartok még a m. kir. országos közp. mintapinceze

palaozkboraiból.

Kiváló tisztelettel

DEUTSCH JÓZSEF FIA.

A legkitünőbb szer MINDEN ROVAR ELLEN

Meglepő erejével annyira hat és oly gyorsan s biztosan irtja ki a kártékony rovarokat, hogy azoknak többé semmi nyomuk nem marad.

Különösen figyelembe veendő:
hogy a szabadon lezárt papírban
kimért por sohasem

«Zacherl-különlegesség»

Csak eredeti üvegekben valódi minőségben és legolesőbban kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Szentgyörgyi Vilmos,
Zlinszky József, Kincsesy Péter és
Reichard testvéknél.
Sárospatakon: Pavletis Györgynél.
Homonnán: Pápay Pálnál.

Nagy-Mihályban: Marmorstein Simon,
Glück Mór és Czbur Bertalanál.
Szerencsen: Rochlitz Rezsőnél.
Tokajon: Reiner D gyógytárában.
Varannón: Cséri Hermannál.

Fő-raktár:

J. ZACHERL, Wien, I. Goldschmiedgasse 2.

Legujabb találmány! VÁRADY BÉLA szabadalma

Budapesten, kishid-utca 9. sz. alatt.

Az összes államokban szabadalmazott mell-
gomblyuk nélküli

férfi ingek.

A gombok kellemetlen nyomása s mellre, az
ingek szétnyílása által okozott gyakori meghü-
lések teljesen elvannak kerülve.

Az ingek tartóssága tisztesen emelve.

Kitünő, kényelmes és tartós! Legzészzerűbb
báli ing! Készíthető minden alakú gallérral
és a nélkül. Pár hó alatt több mint 70,000 db
lett üzletben rendelve és eladva. A gyártás
kizárólagos joga törvényesen nekem van biz-
tosítva, mint szabadalom tulajdonosnak és fel-
találónak. Minden utánzás törvényesen tilos.
Kivánatra az ing teljes leírását és rajzát bérmetve
postafordultával küldöm. Vidéki megrendelések-
nél csupán a nyakbőség centiméter szerinti köz-
lése kérietik.

Árak: 2 frt 50 krtól feljebb

Általánosan elismert előnyöknél fogva aránylag rövid idő alatt
immár országszerte meghonosultak és a lakosság minden réte-
gében a legkedvezőbb fogadtatásban részesültek. Azon t. ke-
reskedő urak, kik szabadalmazott férfi ingeimet eladni, vagy
azokat önönmaguk elkészíteni óhajtják, közvetlenül hozzám
fordulni sziveskedjenek. Várady Béla, IV., kishid-utca 9.

S.-a.-Ujhelyben kaphatók kizárólagosan

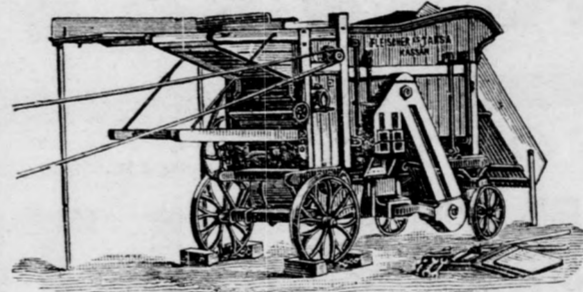
Kelner József és fia uraknál

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője KASSÁN, eperjesi-ut 6. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok
szemmeltartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírűveü
gépeit a közeledő nyári időnyre, nevezetesen:

Cséplőkészületeit könnyű já-
rással, járgány vagy gőzmoz-
gony általi hajtásra.

Kézi-cséplőgépeit, járgány
hajtásra is alkalmazva, szal-
marázó készülékkel, vagy
anélkül.

Baker-, és magtár-rostait,

továbbá mindennemű szivattyukat, gőzgé-
peket és gőzkazánokat. Szeszgyár-beren-
dezéseket, m. p. Henze-főzők, kavaró-ké-
szülékek, maláta- és burgonya-zuzókat stb.

Gépgyárunkban gyártmányainknak jelentékeny készletét
tartjuk állandóan s bizományi raktárt

BEHYNA TESTVÉR uraknál S.-a.-Ujhelyben.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntődénknak gyárt-
mányai árjegyzékét kivánatra ingyen és bérmentve
küldjük.

4-6

Sírkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLÉK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

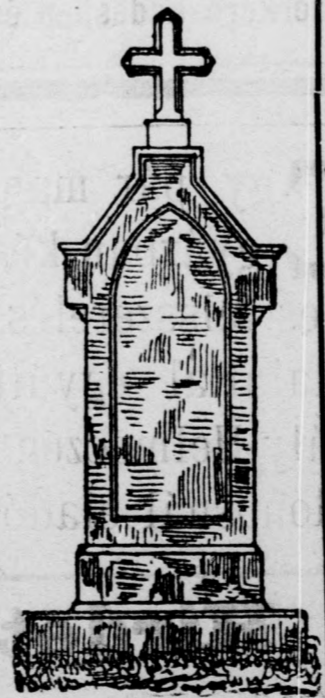
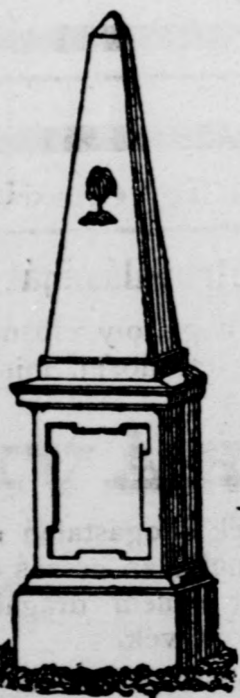
MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kivánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,

VÖRÖS MÁRVÁNY

és homokkő sírkövet.

Sírkövek újabb tervezése

Jutányos áron készíthetnek.

Sürgőnycim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Tisztelettel
BURGER ADOLF
vállalkozó.

Kivánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

Hirdetmény.

Alulirott intézet igazgató-
sági határozat alapján a be-
tettek utáni legmagasabb ka-
matlábát július 1-től 4 1/2% négy
és fél százalékban állapítván
meg, az eddig magasabb
százalék mellett elhelyezett
betétek kamatait ezennel
leszállítja, miről az érdekelt
feleket az alapszabályok ér-
telmében értesíti:

a s.-a.-ujhelyi takarékpénztár.

Dioszeghy János.

Halász.

Hadi tanács. A »Budapesti Hírlap« értesülése szerint Budapesten a múlt hónap 26. és 27. napjain Ófelsége hadi tanácsot tartott, melyen *Albrecht* és *József* főleg is részt vettek.

Udvari ebéd volt a budapesti királyi várak nagy márványtermében múlt hó 25-én d. u. 5 órakor, melyre a két delegáció köréből 80-an voltak hivatalosak.

Rudolf trónörökös boszniai és hercegovinai szemleutját befejezván, bucsuzása alkalmával az okkupált tarományok katonai kormányzójához, *Appel* br. lovassági tábornokhoz intézett pohárköszöntőjében a többek közt ezt mondta: »... *Amerre utaztunk, egy darab osztrák-magyar monarchiát találtunk... a nép mélyen átérzi összetöretését drága hazánkkal...*«

A delegációk tanácskozása Budapesten a múlt hónap 28-án véget ért. *Tisza Lajos* gr. elnök bezáró beszéde szerint: még egy esetben sem szavazott meg az országos bizottság oly magas összegeket együtt (47 milliót szerk.) mint ezuttal és még egy esetben sem mutatkozott az országos bizottság tárgyalásaiban oly csekély véleményeltérés és hozott határozataiban oly egyértelműség, mint ezuttal. A delegátusok a király hoszantartó éljenése mellett távoztak.

Különfélék.

A félév küszöbén kérjük lapunk t. pártolói előfizetéseik szíves megújítására. Ezután lapunkat csupán azoknak küldjük meg, kik azt megrendelik.

A községek t. előjárói is kérjük, hogy úgy a hátralékokat, valamint a folyó év díjait is beküldeni ne terheltesse, miután a lapkiadás tetemes költséggel jár s annak általunk évről-évre való előlegezése soka nem tarthat.

(A mai tárcánkban) megjelent költemény szerzője néhány év előtt gyakrabban tűnt fel műveivel a szépirodalmi lapok hasábjain, melyek az írói körök teljes elismerésében részesültek. Az ezuttal közölt költeményben is egyiket mutatjuk be t. olvasóinknak azok közül, melyben az anyai kebel fenkölt érzelmeit a dal búbjós hangjain ülteti át a gyermek fogékony szívébe. Valóban kár, hogy a tehetséges író művei még ez ideig meg nem jelentek, melyekről egy hírneves kritikus is azt nyilatkoztatta, hogy e költeményekben tűnik fel először irodalmunkban az *anya mint költő* és az ily eredeti genre bizonyára még a költészet mai mostoha kelendőse mellett sem hagyná hidegen a művelt közönséget.

(Árvizkárosultjaink javára) 8000 fttot utalványozott a fővárosi »jó szív egyesület« választmánya.

(Meglepő.) A »*Kassai Szemle*« f. évi június 27-iki számában *Tisza Dezső*, kassai szinigazgatónak s társulatának ujhelyi működéséről emlékeztetve, a többek között ezeket írja: »... Kossuth vármegyének fővárosa: Sátoralja-Ujhely közönségének közönye és részvétlensége *Tisza* és társulatával szemben mindenestre meglepő, mert mi eddig úgy ösmertük ujhelyi szomszédainkat, hogy náluk a művészet nem hal meg éhen... Tisztelt kolégánknak e kemény szentenciája előttünk is meglepő; nemcsak azért, mert rendszerint megbízható forrásból szokta meríteni ujhelyi híreit, hanem meglepő azért is, mert a lapunkból e tárgyban nyert információval homlokegyenest ellenkező privát tudósításra alapította véleményét és szinpartoló közönségünknek a helyett, hogy cukrot adna, keserű labdacokkal kedveskedik. *Tisza* Dezső hat hétre terjedő itt működése alatt, leszámítva az utolsó hét pár estjét (amikor a deficitekért jó szomszédunk S.-Patak tisztességes kárpótlást nyújtott) s beleszámítva azt, hogy nem egyszer zsufolt ház előtt játszott, a viszonyok és körülményekhez mérten Ujhely város művelt közönségének ez idej pártfogásával egyáltalában meg lehetett elégedve: de hogy meg is volt elégedve bizonyítják a következő sorok: »Igen tisztelt Szerkesztő ur! Szíves levelére válaszolandó mindenekelőtt kijelentem, hogy Ujhely város n. é. közönségét teljesen ismerve, sokkal jobban becsülöm és szeretem, sem hogy ismert jó reputációjának csökkentéséhez, származzék az bármiből vagy bárhonnán, hozzájáruljak. Hála Istennek személyzetemből éhen senki sem halt, s szabadjon hinnem, hogy nem is fog; az erkölcsi siker amelyben Ujhelyt részeltünk igen jól esett, bár az anyagi, igaz hogy jobb lehetett volna, de feljajdult panasza ok nem volt, és amennyire, ismétlem, Ujhely kedves közönségét ismerem, nem is lehetne. Magamat szíves emlékébe ajánlom. Ungvár, 1888. június 29. kiváló tisztelettel *Tisza Dezső*«.

(Kultur-haladás.) Vármegyénk egyes vidékein, még a kisebb községekben is, beállít egy-egy gyalog-művész, aki nem ugyan mint hajdan Tinódy Sebestyén lanttal hódít, de a lábművészetnek terjesztője. Amig a kis »nagyérdemű« közönségnek tudára nem adja, inkább nyúlbrkereskedőnek, mint táncmesternek gondolhatná az ember fia. Mikor aztán össze áll a falu apraja-nagyja esténként és ünnepnapokon sutra kerül a sarló és kasza, megkezdődik

az iskola a község valamelyik pajtájában, vagy elhagyott fedél alatt, a vándoridomár egy kosztra kerül a házról-házra járó falu csordásával. Még megérjük, hogy a valzer és kotilion a csárdából is kiközösíti a csárdást.

(Uj uniformisban) fognak járni mától kezdve a vasuti tisztviselők. A rangot jelző megkülönböztetést mutató egyenruhára nézve e napokban adta ki *Baross* minister a szigorú rendeletet, melynek első pontja eltávolítja a lassuságra emlékeztető szárnyas kerekeket s helyökbe az utasközönséget türelmem intő rózsákat tüzi. Ezenkívül az ügyeletes tiszt még karszalagot is köteles viselni. Az állami vasutasok egyenruházata csak annyiban fog különbözni a társulati tisztviselőkétől, hogy ezeknek a sapkáján nem lesz arany-korona.

(Nászünnepe.) Az élet színterén a legkedvesebb jelenetek egyike, midőn két ifju kebel a szívérelem ama magaslatára jut, ahol a szeretet oltára áll és annak zsámolyánál örök hűséget esküszik egymásnak. Egy ily kedves jelenet képes az emberrel ezt a sötét földet feledtetni s gondolatait ama tisztább légkörbe emelni, hol az egymást boldogító szívek hazája van. Ily kedves jelenetnek volt színhelye múlt hó 27-én Málca község népe, amikor is a köztisztületben álló szabolcsi *Petrovay* és zempléni *Pilis* és magyar család két ifju sarjadéka: *Petrovay* János és *Pilis* Sarolta lépett egymást boldogító szent házasságba. A község a jelenet hatása alatt mintegy kivetkőzve köznapi egyhanguságából, csoportokból állta körül az ünnepe színhelyét: az ő Bernáth házat. Mindenki óhajtotta látni a nagy számban egybegyűlt vendégsereg szereplőit. Az esküvőt táncestély előzte meg, melyen Mányi szép zenéje hangolta jó kedvre a kedélyeket. Szép látványt nyújtott, mint legkiemelkedőbb mozzanata e családi ünnepeknél, az esküvőre való felvonulás. A nászsereg, mintegy 60 egyén, 25 szépen felszalagozott és koszoruzott fogaton kísérte ünnepeket d. e. 10 órakor a mezei és kerti virágokkal felékesített ref. templomba, mely már akkor megtelt érdeklődőkkel. Az esküvő megtörténte után ismét szép rendben vonult vissza a nászsereg a menyasszonyi házhoz. Násznagyok voltak: Bernáth Elemér kir. táblai bíró és *Petrovay* György hevesmegyei földbírtokos. Nyoszolyó asszonyok: br. Horváth Geonné és Thuránszky Lászlóné urnők. Vőfélyek: *Nozdoviczky* György Szabolcsból, aztán *Pilis* István, Bernáth Zoltán, ifj. *Pilis* László, *Pilis* Nándor és *Angyalossy*. Nyoszolyó leányok: *Járm* Eufémia, Bernáth Irén, br. Horváth Ilonka, *Boronkay* Sarolta, *Szentiványi* Gabriella és *Dercsényi* Tekla kisasszonyok. Villásreggeli után a menyasszonytánc járta vagy egy óra hosszant. Ekkor előállott a vőlegény négyes fogata s *Irin* Csaba, a vőlegény sógora, közzécserdítve a ficánkoló paripáknak, úgy elreptette a menyasszonyt *Fényes-Litke* felé, hogy szemmel is alig bírtuk kísérni. A kikerülő annyi sok szerető szív vesz körül az élet legfontosabb pillanatában: boldogoknak érezhetik magukat. Legyen is boldog az új házaspár, hogy minél többeket boldogíthasson környezetében, édes hazánk pedig nyerjen bennök egy hazáját és nemzetét igazán szerető magyar családot! *Málca*.

(Záporosó — árviz) S. Patakról értesítenek bennünket, hogy, ottan június hó 27-én d. u. pár óra hosszáig tartó szakadó eső volt, mely az utcákat, udvarokat, sőt helyenkint még a lakóhelyiségeket is elárasztotta, azonfölül a kaszás növényzetben is tetemes károkat okozott. Ugyanakkor 4 óra tájban Ujhelynek is ki jutott vagy 15—20 percnyi ideig a záporból, mely az utca porát derekasan elverte s a napsugár perzselő erejét valamennyire lehűtötte. Ujhelytől Bodrogköznek vette utját a csavargó garabonciás-diák.

(A szinai főszolgabíróaságért) pályázók száma *Mándy István* homonnai j. tb. főszolgabíró személyében egygyel szaporodott. A szinai főszolgabírói szék betöltése következtében megüresedő szolgabírói állomásra eddig ketten jelentkeztek, és pedig: *Átányi József* t. ügyészi írnok tb. árvaszéki jegyző s *Vékey Oszkár* számvevőségi írnok tb. szolgabíró.

(Vadházasság — munkaszünet.) *T. László* írja e nagy figyelemre méltó sorokat: Öröm látni, mint javult meg községeink határában úgy az őszi, mint a tavaszi földeinken, s a rétek is milyen szépen állanak, s ha a jó isten jégveréstől is megkíméli mezei gazdaságunkat biztosan számíthatunk egy kis termésre. Szomorú dolog azonban tapasztalni, hogy mostan a legszorgosabb munka idejében csak alig lézeng egy-egy valamire való munkás a mezőn; pedig a krumpli földek a töltőgetést, a répák, tengerik a kapálást, a rétek a lekaszalást várva-várják. S mi lehet az oka ennek a munkaszünetelésnek? Oka a lakadalmasítás, mely itten rendszerint két-három napig tart a »katzenjammerek« beleszámítása nélkül. Most is, hogy e sorokat írom, tavasz óta már az ötödik lakodalom megy itten végbe, mely lefoglalva tartja a fél falu népét. Nem csuda hát, hogy így nagyon hátra marad sőt el is marad a mezei munka. És ki vallja ennek a legnagyobb kárát? Mindig csak az uri gazda osztály, mert az

természetesen utolsó marad a munkával. Jól tudjuk azt, hogy a statisztikus szemüvegén keresztül vizsgálva a lakodalmasítás számát: abban örvedetes nemzetgazdasági mozzanatot kellene látnunk. Fájdalom azonban itt e jelenség nagyon kedvezőtlen világításban tűnik fel. Népiünk életében egy idő óta nagy lábón jár a vadházasság divata. Csak példaképpen említem, hogy községünkben legutóbb bizonyos *Miklós* nevű napszamos rövid két év leforgása alatt, már harmadszor nősült, előbbeni asszonyait a maga rendje módja szerint magától elzavarván s valószínűleg nem sokára megint szerencsét próbál; mert az ilyen *vadlakodalom* még nem megvetendő jövedelemi forrás is az effajta embereknel, a mennyiben a vendégek még pénzt és ételneműt is kénytelenek hozni a lakodalomra. Sokkal komolyabb dolog ez uraim, hogysen tréfásan engetetnék meg róla szólni. Éppen azért a népiélet erkölcsiségének eme vesztes szimptomáira ideje korán felkérjük a politikai és egyházi hatóságoknak legéberebb figyelmét, akik igen jól vegyék fontolóra mennyi igazság foglaltatik abban a régi bölcs mondásban: »*principiis obsta — sero medicina paratur!*«

(Vasuti baleset.) Lapunk zártakor értesültünk, hogy tegnap reggel *Liszka-Tolcsva* vasuti állomás közelében a vonat kisiklott. Az utasok közül egy megsebesült. Bővebb részletek hiányoznak.

(Értesítés.) A helybeli róm. kath. egyháznak a jelen évre szóló iskola-adó kivetési munkálatai elkészülvén, azok a kezelő káplán hivatalos helyiségében 15 napi közzemlére azzal a felhívással tették ki, hogy a munkálat megtekintése után az érdekeltektől egyháztagnak netaláni észrevételeiket, illetőleg felszólalásaikat a kitűzött határidő alatt beadni el ne mulasszák. *Az egyháztanács*.

(A filokszerai) feltarthatatlanul terjed s folytatja pusztító munkáját. Ujabbán ismét a törönyi szőlőhegyeken, a *Petrovics*, *Kazinczy* és *Lefkovic*-féle szőlőkben kellett sajnosan meggyőződni jelenlétéről. Ez időszertint tehát a Hegyaljának már minden számbavehető részén fokozatosan s anynyira terjed, hogy szőlősgazdáink szomorú kilátással néznek a jövő elé.

(Több oldalról) nyilvánult érdeklődés irányában tudomásul hozzuk, hogy a *Várady*-féle gombnőküli férfi ingek (lásd lapunk hirdetési rovatát) Ujhelyben *Kellner József* és fia kereskedő cégnél a legdusabb választékban kaphatók.

(Alaposan tanít) hegedűt felnőtteket avagy gyerekeket. Ki? megtudható a kiadó hivatalban.

Egész selyem nyomott foulardotl frt 20 krtól
3 frt 90 krig méterjét öltözet- és darabonkint szétküldi a **Henneberg** G. gyári raktára (cs. és kir. udvari szállító) Zürich-ben. — Minták azonnal küldetnek. — Levelék 10 kr. portóval.

TANÜGYI ROVAT.

Az ujhelyi gimnázium értesítője. E nagy gondal összeállított s a »Zemplén« könyvnyomató intézetéből izléses formában kikerült értesítőt *Friml Aladár* ily című értekezése nyitja meg: »M. Fabius Quintilianus a tropusok és figurákról.« M. Fabius Quintilianus első nyilvános professzora volt az ékesszólásnak Rómában. *Friml* tanár öskollégájának ily című munkáját »Institutionis oratoriae lib. XII.« ösmerteti vonzó érdekességgel 16 lapra terjedő értekezésében. Működött az intézetben öt kegyes-rendi és öt világi tanár. A tanítványok száma volt a hat osztályban 104 (a múlt évhez viszonyítva kevesebb 13-al). A VI. osztályban 22 társ közül mindenből jeles volt: *Stern Lajos*; az V. osztályban 31 közül: *Buza Barna* és *Kolos Elemér*; a IV. osztályban 21 közül: *Gabona István* és *Spillenber* Gábor; a III. osztályban 41 közül: *Buza József*, *Papp Győző* és *Spillenber Barna*; a II. osztályban 43 közül: *Bergstein Ignác*, *Fábr* Béla, *Ladika István* és *Matterny Antal*; végre az I. osztályban 52 közül: *Barna Bertalan*, *Bogda János*, *Guttman József*, *Hahn Aladár* és *Löve Károly*. A jövő iskolai évre jelentkezők beiratása az 1888. évi aug. hó 29., 30. és 31-ik napjain történik. Beiratáskor *himldöltási, illetőleg ujraltási bizonyítvány* nyál ellátva tartozik minden tanuló megjelenni. Az egész évi tandíj 24 ft, fólvételi díj minden tanulótl 2 ft.

Évzáró vizsgálatok. A s.-a.-ujhelyi statusquo izr. anyahitk. elemi népiskolájában a f. é. záróvizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartani: *Julius 1-én*: d. e. az I. és II. fiu-oszt., d. u. a III. és IV. fiu-oszt. héber vizsgálat. *Jul. 3-án*: d. e. az egyesített I. és II. leányoszt., d. u. az egyesített II. és IV. leányoszt. vizsgálat. *Jul. 4-én*: d. e. az I., d. u. a II. fiu-oszt. vizsgálat. *Jul. 5-én*: d. e. a III., d. u. a IV. fiu-oszt. vizsgálat. Ezen vizsgálatra a t. szülőket és iskolabarátokat tisztelettel meghívja: **az iskolaszék**.

Suum cuique. A s.-a.-ujhelyi k. r. nagygimnáziumban az 1887/8. iskolai év június hó végével befejeztetett. A szülőktől nyert értesüléseink, valamint személyesen nyert tapasztalatainkhoz mérten teljes elismeréssel és köszönettel kell adoznunk az ifjak gondos neveléséért, a lelki és

Hadi tanács. A »Budapesti Hírlap« értesülése szerint Budapesten a múlt hónap 26. és 27. ik napjain Ófelsége hadi tanácsot tartott, melyen *Albrecht* és *József* fñgek is részt vettek.

Udvari ebéd volt a budapesti királyi várak nagy márványtermében múlt hó 25-én d. u. 5 órakor, melyre a két delegáció köréből 80-an voltak hivatalosak.

Rudolf trónörökös boszniai és hercegovinai szemleutját befejezván, bucsuzása alkalmával az okkupált tarományok katonai kormányzójához, *Appel* br. lovassági tábornokhoz intézett pohárköszöntőjében a többek közt ezt mondotta: »... Amerre utaztunk, egy darab osztrák-magyar monarchiát találtunk... a nép mélyen átérzi összeköttetését drága hazánkkal...«

A delegációk tanácskozása Budapesten a múlt hónap 28-án véget ért. *Tizza Lajos* gf. elnök bezáró beszéde szerint: még egy esetben sem szavazott meg az országos bizottság oly magas összegeket együtt (47 milliót szerk.) mint ezuttal és még egy esetben sem mutatkozott az országos bizottság tárgyalásaiban oly csekély véleményeltérés és hozott határozataiban oly egyértelműség, mint ezuttal. A delegátusok a király hoszantartó éljenzése mellett távoztak.

Különfélék.

A félév küszöbén kérjük lapunk t. pártolói előfizetéseik szives megújítására. Ezután lapunkat csupán azoknak küldjük meg, kik azt megrendelik.

A községek t. előjáróit is kérjük, hogy egy a hátralékokat, valamint a folyó év díjait is beküldeni ne terheltesse, miután a lapkiadás tetemes költséggel jár s annak általunk évről-évre való előlegezése soká nem tarthat.

(A mai tárcánkban) megjelent költemény szerzője néhány év előtt gyakrabban tűnt fel műveivel a szépirodalmi lapok hasábjain, melyek az írói körök teljes elismerésében részesültek. Az ezuttal közölt költeményben is egyiket mutatjuk be t. olvasóinknak azok közül, melyben az anyai kebel fenkölt érzelmeit a dal bűbájos hangjain ülteti át a gyermek fogékony szívébe. Valóban kár, hogy a tehetséges író művei még ez ideig meg nem jelentek, melyekről egy hirneves kritikus is azt nyilváníta, hogy e költeményekben tűnik fel először irodalmunkban az *anya mint költő* és az ily eredeti genre bizonyára még a költészet mai mostoha kelendőse mellett sem hagyná hidegen a művelt közönséget.

(Árvizkárosultjaink javára) 8000 ftot utalványozott a fővárosi »jó szív egyesület« választmánya.

(Meglepő.) A »Kassai Szemle« f. évi június 27-iki számában *Tiszay Dezső*, kassai szinigazgatónak s társulatának ujhelyi működéséről emlékezvén, a többek között ezeket írja: »... Kossuth vármegyének fővárosa: Sátoralja-Ujhely közönségének közönye és részvétele Tiszay és társulatával szemben mindenesetre meglepő, mert mi eddig úgy ösmertük ujhelyi szomszédainkat, hogy náluk a művészet nem hal meg éhen... Tisztelt kollégáinknak e kemény szentenciája előttünk is meglepő; nemcsak azért, mert rendszerint megbízható forrásból szokta meríteni ujhelyi híreit, hanem meglepő azért is, mert a lapunkból e tárgyban nyert információval homlokegyenest ellenkező privát tudósításra alapította véleményét és szinpártoló közönségünknek a helyett, hogy cukrot adna, keserű labdacsokkal kedveskedik. Tiszay Dezső hat hétre terjedő itt működése alatt, leszámítva az utolsó hét pár estéjét (amikor a deficitekért jó szomszédunk S. Patak tisztességes kárpótlást nyújtott) s beleszámítva azt, hogy nem egyszer zsufolt háztól játszott, a viszonyok és körülményekhez mérten Ujhely város művelt közönségének ez ideig pártfogásával egyáltalában meg lehetett elégedve; de hogy meg is volt elégedve bizonyítják a következő sorok: »Igen tisztelt Szerkesztő ur! Szives levelére válaszolando mindenekelőtt kijelentem, hogy Ujhely város n. é. közönségét teljesen ismerve, sokkal jobban becsülöm és szeretem, sem hogy ismert jó reputációjának csökkentéséhez, származzék az bármiből vagy bárhonnán, hozzájáruljak. Hála Istennek személyzetemből éhen senki sem halt, s szabadjon hinne, hogy nem is fog; az erkölcsi siker amelyben Ujhelyt részesültünk igen jól esett, bár az anyagi, igaz hogy jobb lehetett volna, de feljajdult panaszra ok nem volt, és amennyire, ismétlem, Ujhely kedves közönségét ismerem, nem is lehetne. Magamat szives emlékébe ajánlom. Ungvár, 1888. június 29. kiváló tisztelettel *Tiszay Dezső*«.

(Kultúr-haladás.) Vármegyénk egyes vidékein, még a kisebb községekben is, be-beállt egy-egy gyalogművész, aki nem ugyan mint hajdan Tinódy Sebestyén lanttal hódít, de a lábművészetnek terjesztője. Amíg a kis »nagyérdemű« közönségnek tudtára nem adja, inkább nyúlborkereskedőnek, mint táncmesternek gondolhatná az ember fia. Mikor aztán össze áll a falu apraja-nagyja esténként és ünnepnapokon sutra kerül a sarló és kasza, megkezdődik

az iskola a község valamelyik pajtájában, vagy elhagyott fedél alatt, a vándoridomár egy kosztra kerül a házról-házra járó falu csordásával. Még megérjük, hogy a valzer és kotilion a csárdából is kiközösíti a csárdást.

(Uj uniformisban) fognak jární mától kezdve a vasuti tisztviselők. A rangot jelző megkülönböztetést mutató egyenruhára nézve e napokban adta ki *Baross* miniszter a szigorú rendeletet, melynek első pontja eltávolítja a lassúságra emlékeztető szárnys kerekeket s helyökbe az utasközönséget türelemre intő rózsákat tűzi. Ezenkívül az ügyeletes tiszt még karszalagot is köteles viselni. Az állami vasutasok egyenruházata csak annyiban fog különbözni a társulati tisztviselőkétől, hogy ezeknek a sapkáján nem lesz arany-korona.

(Nászünnepe.) Az élet színterén a legkedvesebb jelenetek egyike, midőn két ifju kebel a szívérelelem ama magaslatára jut, ahol a szeretet oltára áll és annak zsámolyánál örök hűség esküszik egymásnak. Egy ily kedves jelenet képes az emberrel ezt a sötét földet feledtetni s gondolatait ama tisztább légkörbe emelni, hol az egymást boldogító szívek hazája van. Ily kedves jelenetek volt színhelye múlt hó 27-én Málca község népe, amikor is a köztisztvisletben álló szabolcsi *Petrovay* és zempléni *Pillay* ós magyar család két ifju sarjadéka: *Petrovay János* és *Pilisy Sarolta* lépett egymást boldogító szent házasságba. A község a jelenet hatása alatt mintegy kivételközve köznapi egyhangúságából, csoportokban állta körül az ünnepe színhelyét: az ós *Bernáth* házat. Mindenki óhajtott látni a nagy számban egybegyűlt vendégsereg szereplőit. Az esküvőt táncestély előzte meg, melyen Mányi szép zenéje hangolta jó kedvre a kedélyeket. Szép látványt nyújtott, mint legkiemelkedőbb mozzanata e családi ünnepeknak, az esküvőre való felvonulás. A nászsereg, mintegy 60 egyén, 25 szépen felszalagozott és koszoruzott fogaton kísérte ünnepeket d. e. 10 órakor a mezei és kerti virágokkal felékesített ref. templomba, mely már akkor megtelt érdeklődőkkel. Az esküvő megtörténte után ismét szép rendben vonult vissza a nászsereg a menyasszonyi házhoz. Násznagyok voltak: *Bernáth Elemér* kir. táblai bíró és *Petrovay György* hevesmegyei földbirtokos. Nyoszolyó asszonyok: br. *Horváth Geoné* és *Thuránszky Lászlóné* urnök. Vőfélyek: *Nozdoviczky György* Szabolcsból, aztán *Pilisy István*, *Bernáth Zoltán*, ifj. *Pilisy László*, *Pilisy Nándor* és *Angyalossy*. Nyoszolyó leányok: *Jármay Eufémia*, *Bernáth Irén*, br. *Horváth Ilonka*, *Boronkay Sarolta*, *Szentiványi Gabriella* és *Dercsenyi Tekla* kisasszonyok. Villásreggeli után a menyasszonytánc járta vagy egy óra hosszan. Ekkor előállott a vőlegény négyes fogata s *Iryni Csaba*, a vőlegény sógora, közzécserdítve a ficánkoló paripáknak, úgy elrepettette a menyasszonyt *Fényes-Litke* felé, hogy szemmel is alig bírtuk kísélni. Akiket annyi sok szerető szív vesz körül az élet legfontosabb pillanatában: boldogoknak érezhetik magukat. Legyen is boldog az új házaspár, hogy minél többeket boldogíthasson környezetében, édes hazánk pedig nyerjen bennök egy házaját és nemzetét igazán szerető magyar családot! *Málcai*.

(Záporosó — árviz) S. Patakról értesítenek bennünket, hogy, ottan június hó 27-én d. u. pár óra hosszáig tartó szakadó eső volt, mely az utcákat, udvarokat, sőt helyenkint még a lakóhelyiségeket is elárasztotta, azonfölül a kaszás növényzetben is tetemes károkat okozott. Ugyanakkor 4 óra tájban Ujhelynek is ki jutott vagy 15—20 pernyi ideig a záporból, mely az utca porát derekasan elverte s a napsugár perzselő erejét valamennyire lehűtötte. Ujhelytől *Bodrogköz*nek vette utját a csavargó garabonciás-diák.

(A színnai főszolgabírosáért) pályázók száma *Mándy István* homonnai j. tb. főszolgabíró személyében egygyel szaporodott. A színnai főszolgabírói szék betöltése eddig kevesebb megüresedő szolgabírói állomásra eddig ketten jelentkeztek, és pedig: *Átányi József* t. ügyészi írnök tb. árvászéki jegyző s *Vékey Oszkár* számvevőségi írnök tb. szolgabíró.

(Vadházasság — munkaszünet.) *T. László* írják e nagy figyelemre méltó sorokat: Öröm látni, mint javult meg községeink határában úgy az őszi, mint a tavaszi földjeinken, s a rétek is milyen szépen állanak, s ha a jó isten jégveréstől is megkíméli mezei gazdaságunkat biztosan számíthatunk egy kis termésre. Szomorú dolog azonban tapasztalni, hogy mostan a legszorgosabb munka idejében csak alig lézeng egy-egy valamire való munkás a mezőn; pedig a krumpli földet a töltögetést, a répák, tengerik a kapálást, a rétek a lekaszállást várva-várják. S mi lehet az oka ennek a munkaszünetelésnek? Oka a lakodalmasz, mely itten rendszerint két-három napig tart a »katzenjammerek« beleszámítása nélkül. Most is, hogy e sorokat írom, tavasz óta már az ötödik lakodalom megy itten végbe, mely lefoglalva tartja a fél falu népét. Nem csuda hát, hogy így nagyon hátra marad sőt el is marad a mezei munka. És ki vallja ennek a legnagyobb kárát? Mindig csak az uri gazda osztály, mert az

természetesen utolsónak marad a munkával. Jól tudjuk azt, hogy a statisztikus szemüvegén keresztül vizsgálva a lakodalmasz számát: abban örvedetes nemzetgazdasági mozzanatot kellene látnunk. Fájdalom azonban itt e jelenség nagyon kedvezőtlen világításban tűnik fel. Népnök életében egy idő óta nagy lábón jár a vadházasság divata. Csak példaképpen említem, hogy községünkben legutóbb bizonyos *Miklós* nevű napszámos rövid két év leforgása alatt, már harmadszor nősült, előbbeni asszonyait a maga rendje módja szerint magától elzavarván s valószerűleg nem sokára megint szerencsét próbál; mert az ilyen *vadlakodalom* még nem megvetendő jövedelmi forrás is az effajta embereknek, a mennyiben a vendégek még pénz és ételműt is kénytelenek hozni a lakodalomra. Sokkal komolyabb dolog ez uraim, hogysem tréfásan engetnének meg róla szólni. Éppen azért a népelet erkölcsiségének eme vesztes szímtomáira ideje korán felkérjük a politikai és egyházi hatóságoknak legébbrebb figyelmét, akik igen jól vegyék tontolóra mennyi igazság foglalatik abban a régi bölcs mondásban: »*principiis obsta — sero medicina paratur*!«

(Vasuti baleset.) Lapunk zártakor értesültünk, hogy tegnap reggel *Liszka-Tolcsva* vasuti állomás közelében a vonat kisiklott. Az utasok közül egy megsebesült. Bővebb részletek hiányoznak.

(Értesítés.) A helybeli róm. kath. egyháznak a jelen évre szóló iskola-adó kivétési munkálatai elkészülvén, azok a kezelő káplán hivatalos helyiségében 15 napi közszemlére azzal a felhívással tették ki, hogy a munkálat megtekintése után az érdekelt egyháztagnok netaláni észrevételeiket, illetőleg felszólalásaikat a kitűzött határidő alatt beadni el ne mulasszák. *Az egyháztanács*.

(A filokszer) feltarthatatlanul terjed s folytatja pusztító munkáját. Ujjában ismét a törönyi szőlőhegyeken, a *Petrovics*, *Kazlnozy* és *Lefkovic*-féle szőlőkben kellett sajnosan meggyőződnie jelenlétéről. Ez időszert tehát a Hegyaljának már minden számbavehető részén fokozatosan s anynyira terjed, hogy szőlősgazdáink szomorú kilátással néznek a jövő elé.

(Több oldalról) nyilvánult érdeklődés irányában tudomással hozzuk, hogy a *Várady-féle* gombéklüli férfi ingek (lásd lapunk hirdetései rovatát) Ujhelyben *Kellner József* és fia kereskedő cégnél a legdusabb választékban kaphatók.

(Alaposan tanít) hegedűt felnötteket avagy gyerekeket. Ki? megtudható a kiadó hivatalban.

Egész selyem nyomott foulardotl frt 20 krtól
3 frt 90 krig méterjét öltözet- és darabonkint szétküldi a *Henneberg G. gyári raktára* (cs. és kir. udvari szállító) *Zürich*-ben. — Minták azonnal küldetnek. — Levelek 10 kr. portóval.

TANÜGYI ROVAT.

Az ujhelyi gimnázium értesítője. E nagy gondal összeállított s a »Zemplén« könyvnyomtató intézetéből izléses formában kikerült értesítő *Friml Aladár* ily című értekezése nyitja meg: »M. Fabius Quintilianus a tropusok és figurák.« M. Fabius Quintilianus első nyilvános profeszora volt az ékesszólásnak Rómában. *Friml* tanár öskollégájának ily című munkáját, *Institutiones oratoriae lib. XII.* ösmerteti vonzó érdekességgel 16 lapra terjedő értekezésében. Működött az intézetben öt kegyes-rendi és öt világi tanár. A tanítványok száma volt a hat osztályban 194 (a múlt évhez viszonyítva kevesebb 13-al). A VI. osztályban 22 társ közül mindenből jeles volt: *Stern Lajos*; az V. osztályban 31 közül: *Buza Barna* és *Kolos Elemér*; a IV. osztályban 21 közül: *Gabona István* és *Spilenberg Gábor*; a III. osztályban 41 közül: *Buza József*, *Papp Győző* és *Spilenberg Barna*; a II. osztályban 43 közül: *Bergstein Ignác*, *Fábry Béla*, *Ladika István* és *Matterny Antal*; végre az I. osztályban 52 közül: *Barna Bertalan*, *Bogda János*, *Guttman József*, *Háhn Aladár* és *Löve Károly*. A jövő iskolai évre jelentkezők beiratása az 1888. évi aug. hó 29., 30. és 31-ik napjain történik. Beiratáskor himlőoltási, illetőleg ujraltatási bizonyítványal ellátva tartozik minden tanuló megjelenni. Az egész évi tandíj 24 ft, fólvételi díj minden tanulótlól 2 ft.

Ezváró vizsgálatok. A s.-a.-ujhelyi statusquo izr. anyahitk. elemi népiskolájában a f. é. záróvizsgálatok a következő sorrendben fognak megtartatni: *Julius 1-én*: d. e. az I. és II. fu-oszt., d. u. a III. és IV. fu-oszt. héber vizsgálata. *Jul. 3-án*: d. e. az egyesített I. és II. leányoszt., d. u. az egyesített II. és IV. leányoszt. vizsgálata. *Jul. 4-én*: d. e. az I., d. u. a II. fu-oszt. vizsgálata. *Jul. 5-én*: d. e. a III., d. u. a IV. fu-oszt. vizsgálata. Ezen vizsgálatra a t. szülőket és iskolabarátokat tisztelettel meghívja: **az iskolaszék**.

Sum cuique. A s.-a.-ujhelyi k. r. nagygimnáziumban az 1887/8. iskolai év június hó végével befejeztetett. A szülőktől nyert értesüléseink, valamint személyesen nyert tapasztalatainkhoz mérten teljes elismeréssel és köszönettel kell adoznunk az ifjak gondos neveléséért, a lelki és

testi erők gondos fejlesztéséért *Halmi László* intézeti igazgatónak, mint érdemes tanártársainak is. Valóban élvezet volt hallgatni a vizsgálatot tett ifjak legnagyobb részénél a tudományok köreiben alapos tájékozottságra valló feleleteket, látni az ifjak szerény s illedelmes magatartását, mi mind arra mutat, hogy a nevelés és tanítás e »szentélyben« a tanuló ifjuság szeretetteljes atyai gondoskodásban s kiváló szakképzésben részesült. A tornacsarnokban bemutatott tornászati mutatványok is meglepően szépek voltak, s a tornázó ifjak várakozást felülmuló mutatványokkal gyönyörködtették a néző közönséget. A mutatványok közti pihenési idő alatt a gimnázium négyes énekkara igazi benső érzéssel és teljes precizitással adta elő az énekvizsgálatnak minden egyes számát, mely a »Szózat« énekével nyert befejezést. Mindenkéért az érdemes tanári kar fogadja hálás köszönetünket.

Sp. O.
A s.-a.-ujhelyi női ipariskoláról. Junius hó 20-án tartották meg a helybeli női ipariskola felügyelő bizottságának évi közgyűlése, mely alkalommal egyszersmind az iskolai tanév is berekesztetett. A közgyűlés a titkár évi jelentésének felolvasásával vette kezdetét, mely felölelte az iskola nyolc éves történetét, s örömmel hallottuk, hogy az érdeklődés ezen intézett iránt nem hogy megfogott volna, de sőt évről-évre erősödött, miből folyólag kétségtelen dolog, hogy ez iskola a hozzá kötött várakozásnak teljesen megfelelt. A mennyiben azonban a legutóbbi alakulási 3. év, ez évvel lejár, s az iskola további fenállhatása csak úgy tekinthető biztosított, ha városunk nagylelkű hölgyei a jövőben is oly buzgósággal fogják az iskolát szellemileg és anyagiilag istápolni, mint tették a múltban; az évi jelentésben indítványoztatott, hogy a felügyelő női bizottság már a közel jövőben újra megalakulva a teendők felett legjobb belátása szerint tanácskozzék, s a mozgalmat a szükséges pénzalap előteremtésére nézve még az iskolai szünetidő alatt indítsa meg.

A folyó iskolai év az apácák vezetése alatt álló s.-a.-ujhelyi »Carolina« intézetben tegnapelőtt ért véget ének-, zongora- és szavalati vizsgálatokkal. Az egy hétig tartó vizsgálatokon ez alkalommal is díszes vendégsereg volt jelen, mely az intézeti tágas tantermetek egész a szorongásig megtöltötte. A vizsgálatokon *Prámer Alajos* ujhelyi prépost-plebános elnökölt. E sorok írója csak a »kicsinyek« vizsgálatán vehetett ugyan részt s osztozhatott a szülők örömeiben; de az alap jószágából következtetve az egész épületre, elmondhatja: hogy az intézet vezetői nemes önértéssel tekinthetnek bevégezett munkájuk tetszetős és szilárd voltára. Fogadják a hála és elismerés koszoruját önzetlen, önfeláldozó, hivatásos, ügybuzgó és sikeres fáradozásuknak némi jutalmául. *Egy szülő.*

Szinyér község állami iskolájában junius hó 17-én délután tartották meg az évről-évre tartott, melyen a szülőkön kívül számos értelmiség s a tanítói karból hatan vettek részt. Öröm volt hallgatni a gyermekek értelmes feleleteit. A növények a hallgatóság egy-két tagja által hozzájuk intézett kérdésekre is minden zavar nélkül s igen ügyesen feleltek meg. Záradékkul a növendékek több hazafias dalt énekeltek. A jelen volt vendégek szívből köszöntvén *Litavecza János* tanítót, a legnagyobb megelégedéssel távoztak.

Herskovics H. hat osztályú népiszkolájában, mely Tokaj nagyközség e nemű tanintézet sorában a kiválóbbak közül való, múlt hónap 25-én tartották meg az iskolai évet bezáró vizsgálatokat a kir. tanfelügyelő által e célra felkért *Bollner Károly* városi h. főbíró, iskolaszéki tag elnökle mellett és válogatott közönség jelenlétében. A vizsgálatok örömdetes tanbizonyosságot szolgáltatnak arról, hogy az alkalmazott tanítók a legnagyobb önfeláldozással, ügyeszeretettel és buzgó odaadással teljesítik nehéz, de nemes hivatásukat. A közönség azon jól eső tudattal oszlott szét, hogy e mintaszéki intézetben a népnevelés szent ügye hivatásos kezekbe van letéve. **K.**

KÖZGAZDASÁG

A »Bécsi élet- és járadék-biztosító intézet« tisztelettel értesíti biztosított feleit, hogy mindazok, kik biztosításaikat még 1885-ben, esetleg 1884-ben és pedig nyereségyrészesüléssel kötötték, s kik 1887. végeig már teljes három évi díjat befizettek, de az 1886-iki üzletév után nyereségyrészesülékben nem részesültek, az általános nyereségyrészesülék értelmében az 1887-iki üzletév zártával az évi díjnak 49 $\frac{1}{2}$ százalékát élvezendik, mely nyereségyrészesülék f. évi július hó 1-én fog az illető biztosítottaknak nyugta mellett kifizettetni. Azon felek pedig, kik nyereségyrészesüléssel kötötték biztosításaikat, szintén osztoznak ugyan az 1887-iki üzletév nyereségyrészesülékében, azonban oly módon, hogy évi díjuknak 49 $\frac{1}{2}$ százaléknál nyereségyrészesülékükre könyveltetik és gyümölcsözően helyeztetik el. Budapest, 1888. június 23-án. A Bécsi élet- és járadék-biztosító-intézet magyarországi fiók-igazgatósága: *Tisza* m. p., igazgató. *Wallner* m. p., vezértitkár.

CSARNOK,

Kirándulás a Pilisre.

— Erdélyi levél. —

Egy udvari bohóc mondotta valamikor koronás gazdájának, aki füle hallatára az unalomról panaszkodott, hogy az idő oly borzasztó sebességgel rohan, hogy alig lehet kivárni!

Hogy mily mély értelem rejlik e néhány szóban, leginkább az tudja kellően felfogni, akit sorsa váratlanul egyelőre ismeretlen országba helyeztet, ahol minden új és minden szép is, de szeretteitől, megszokott kedves otthonától, messze, messze távol van.

Körülbelül én is ilyformán vagyok most, mióta eljöttem Ujhelyből; volt már alkalmam a szép Erdély egy részét és talán a szebb részét bejárni, annak természeti nagyszerűségében gyönyörködni és csodálni az istennek nagymivű alkotásait. Ez az oka annak, hogy napjaim gyorsan telnek ugyan, de az a gyors rohanás időrelel, időre pihenőt tart, sőt néha egészen megáll, vágyaimnak sólyom szárnya támad ellenállhatatlanul vonva kedveseim s a vidám baráti kör felé, melyben oly pótolhatatlanul jól éreztem volt magamat.

Szeretteim, kedves jó cimborák a messze-távolban maradtak tőlem s én részint hivatalomnál fogva, részint mert barátja és bámuloja vagyok a szabad természetnek, mint a havasi kakuk, csak magánosan kereselem fel a reneteg erdők sűrűjében feltornyosuló sziklatetőket s a havasi bércek közt szikláról-sziklára rohanó patakok andalító csörtetését.

Egy tündér ország belsejéből írom e röpké sorokat. Egy tündér országból, mely oly közel van Zemlénhez is, csak egy nap kell hozzá vasuton. De azért a magyarországi jó testvérek oly ritkán keresik fel, mert ez nekik kevés, ez hazai, értem az erdélyi szép havasokat.

A helyett elmegyünk inkább a szt.-gothárdi vagy berni havasokat megbámulni, költünk 3-szor, 4-szer annyit, de látni nem látunk semmivel sem többet. Nem jut eszünkbe, amit Schiller mondott: »*Zu was in die Ferne schweifen*« ...

A ki Erdélybe utazik vagy Aradnak jön Gyulafehérvárra a szép Maros-völgyben, vagy Nagyváradnak a Királyhágón át »kincses« Kolozsvárra. De én most sem a Királyhágóról, sem az azon át vezető nagyszerű vasutról, sem Kolozsvárról, vagy annak közep környékéről nem akarok beszélni, hanem Kolozsvárról azonnal tovább indulok Nagy-Enyedre.

Nagy-Enyedről röviden csak annyit említek most, hogy csinos kis város, 270 méternyi magasságban fekszik a tenger színe felett.

Harmadmagammal e napokban kirándultunk a *Pilis* hegyre.

Ezen a környéken a *Pilis* a legmagasabb hegy, 1239 méternyre felnyúló csúcsával, nem tartozik ugyan az örökös hóval borított havasok közé, hanem csak közép magasságu havas.

Az idő kedvező volt. Reggeli 4 órakor már talpon voltunk.

Nagy-Enyedről nyugat felé a toroczkói szoroshoz vezető uton hamar eljutni Fel-Enyedre. Itt ágazik ki a nagy-enyed-abrubbányai új út és miután még hiddal összekötve nincs, kényseritve van az ember az enyedi patakon átgázolni, ami természetesen csak akkor lehetséges, ha a hegyi patak vízmagassága azt megengedi. A havasi lakók, itt úgy hívják, hogy *mokkányok*, akik Remetéről, Havasgyogyról vagy Ponorról Nagy-Enyedre jönnek azok, miután ritkán járnak kocsival, hanem leginkább lóháton hozzák csekély eladni valójukat a piacra, bizony évek óta mindég csak a patak vizét gázolják. Visszafelé az áru helyett rendszeren ők kapnak fel a lóra és a nők huszárosan versenyt lovagolnak a férfakkal, mi első pillanatra különös látvány. A cirkusz, meg a kényelmes női angol nyereg divata még nem jutott el ide.

Átkelve az enyedi patakon, az út emelkedni kezd és mindjárt az első néhány kanyarulat után elérjük a nagy-enyedi ref. kollégium tulajdonát képező nagy erdőt. Gyönyörű fiatal tölgy- és bükkfák váltakozva integetnek felénk, enyhelyet nyújtva a nagy hőség ellen.

Az új út igen kényelmes lesz idővel, de most még járatlan, döcögős. Alsó-Fehérvármegye roppant költséggel, évenként 6000 8000 ft készpénzzel és igen sok közmunkával építi e felséges havasi utat Nagy-Enyedről — Verespataknak — Abrubbányára, a gazdag ércbányákhoz. Az út maga egyik remeke lesz a mostani műszaki tudományoknak, mert 6%, maximális emelkedéssel fog körülbelül 1200 m. magasságra emelkedni a tenger színe felett, ez oly magasság, a hová nem minden turista határozza el magát gyalogszerrel felkapaszkodni, de ha egyszer elkészül az egész műút, nemcsak Erdélynek, hanem messze földnek egyik specialitása lesz, mert kocsival kényelmesen

akármelyik talmi túrista is feljuthat a *Pilis* hegynek ha nem is a legmagasabb csúcsára, de jó formán elérheti a közép havasokat, melyek a schweitz vidék elhíresztelt panorámájának mitsem fognak engedni nagyszerűség tekintetéből.

Az erdők sűrűje a legpompásabb májusi zöldbe van öltözve, mely Marosujvár felől, a látóhatár aljából ki-kipirkadó napsugár aranyzállaival van átszőve.

A szemhatár még mindig korlátozva van kétoldali magas hegylejtőktől és a sűrű erdőségtől, csak a völgy feneké marad mindég mélyebben és mélyebben. Néha-néha kivezet az út egy-egy tisztásra, egy hegyélre, hol egy merész kanyarulat (műszaki nyelven szólva: egy 12-es sugárral) visszakerül az út a hegynek ugyan arra az oldalára s így kigyózik mindig magasabbra és magasabbra.

A hajnali köd még a völgy mélyében lustalkodik, messze távolban látszik a Maros folyó, amint fenséges kanyarodásaival a szép Maros-völgyben Marosvásárhely felől lefelé hömpölyög Nagy-Enyed mellett Arad felé. A reggeli homályban látni már Marosujvárnak hatalmas gyárkémenyeit, amint a völgyben fekvő ködréteg felett kilövelik a kormos kőszénfüstöt, mintegy jelezve, hogy lent a föld alatt, a véghetetlen mélységben is vannak élőlények, akiknek levegőre van szükségük, vagy esetleg a sóbányáknak ellenségét, a vizárt kell kiszivattyúzniok. Csakhamar ismét magas hegyek közé szorul az utas és csak feje felett látja a tiszta kék eget.

Az idő már 9 óra körül jár. Utunk mellett kezd az erdő gyérülni, a hegyek kopárak lesznek és időnkint kezd a látóhatár kitágulni.

Itt egy kis pihenőt tartunk, mert a kocsis véleménye szerint jó lesz, ha a csikók a jó ájerbe kifúják magukat. Mi pedig széjjel nézünk lapozgatva a természet nagy könyvében. Itt van pl. a szép erdei páfrán bodros-fodros szép leveleivel egy-egy hatalmas bokréta képében a kopasz szirt fejen. Ott az erdei örkösöld, amint véghetetlen hosszú folyondáraival felkuszik az elhagyatott fátörzsre, erősen keblére tapadva, mintha mondaná: veled élnem, halnom kell.

De a pilisi csúcs még igen magas van. Ujra elindultunk, s itten már, mint igazi túristákhoz illik, egyes utszakasokat gyalog tettünk meg, vissza-vissza hőkölve egy-egy gyönyörű *tízese gyík* (szalamander) láttára, amint a zizegő harasztban buvó helyet keres előlünk. A tájék lépésről-lépésre istenibb. A bal oldalon, nagy-enyed-abrubbányai főirányra nézve, látjuk egész közelben a *Deremeturu* hegyet 635 mtnyi impozáns csúcsával, nem messze tőle a *Porumbu* 700 mt. magas tetővel, azután következik a *Magura Diomal*, mely 742 mt. magasságra emeli őszfejét. Ez már jól megtermett legényke, körülbelül hatszor akkora, mint a s.-a.-ujhelyi *Magas-hegy*.

Ha ugyan abban az irányban jobbra fordulunk, látjuk *Pojana* (Nyirmező) havasi kis községet, tőzsomszédságában *Dealu Mare* 702 mt. magas csúcsal.

Következik tisztességgben a többi legényeket mind felülmulva a *Dealu Boului* 786 méteres kopasz fejevel, azontul a még jobban megtermett *Dealu Brustureitor*, mely 814 méternyi magasságban hordja óriás-fejét és így tovább környös körül egy egész sereg gigászi csoportozat.

Csavargós utunk végre felvezetett a *Pilis-hegy* legtetetejébe — a forráshoz.

A kényelmes kocsiháznak azonban itt vége szakad, mert az új út innen tovább csak most épül, amiért is itt most igen vig élet foly. Van néhány 100 idevaló munkás, akik közmunkában csinálják az utat, azonkívül van több vállalkozó, akik fizetett munkásokkal csináltatják az új utnak nehezebb részét. Egész öröm nézni azt az élénk nyüzsgést-mozgást. Az út leginkább sziklában lesz vágva, ami igen költséges és nehéz munka. Azonkívül gondoskodni kell a sziklahasadékokból és vízmosásokból eső alkalmával vad rohammal alázuhogó vizek levezetéséről is, amit azonban falazott vagy colöpözött mütárgyakkal elérni nem lehet, mert colöpöket a sziklába beverni nem lehet, a falazat meg folytonos rongálásnak lenne kitéve, sőt megtörténhetné, hogy minden nagyobb eső után nem egy költséges mütárgy 800—900 mt. mélységben találna magát egy szép reggelen valamelyik völgy fenekén. Ennek kikérlése végett az átereszek minél olcsóbban (25—30 ftért) állíttatnak elő kövekből szárazon összerakva.

(Vége köv.).

—y. —s.

Nyilt-tér. *)

Kaczander, miskolci illetőségi és helyben (de nem a »Zemplén« nyomdájában) dolgozó nyomdászsegéd-től *távollétemben* e lapok nyilttéri rovatában személyemre vonatkozó cikk jelent meg a közönség félrevezetésére, hogy a hatóság által ez ügyben reá mért dorgálást lemossa, hova

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.